

Posudek na bakalářskou práci

Autor práce: **Martina Blažková**

Název práce: Diskontinuita krajiny z kulturního a ekologického hlediska s konkrétním příkladem v lokalitě Praha-Černý Most

Oponent: Mgr. Zdenka Sokolíčková, Ph.D. M.A.

Katedra kulturních a náboženských studií

PdF, Univerzita Hradec Králové

zdenka.sokolickova@uhk.cz, 00420 732 765 950

Uvažovat o krajině v kulturně-ekologickém kontextu není samozřejmostí, jak ostatně přístup k české krajině v posledních dekádách dosvědčuje. Způsob, jakým Martina Blažková téma své bakalářské práce uchopuje, je osvěžující z několika důvodů.

Předně se snaží narušit nespojitost, nesmiřitelnou protikladnost přírody a kultury, s jakou se často setkáváme jak u zastánců hrubého antropocentrismu, tak u ochranářů, kteří zůstávají uvězněni v představě stabilního a tedy pokud možno neměnného prostředí bez lidského elementu. Práce není obžalobou člověka, ale pokusem o rozkrytí vrstev obousměrného vztahu mezi lidmi a světem, který obydlují.

Ocenění zasluhuje i poctivá snaha číst ekologické práce a neupozařovat přírodovědný vhled, který kulturolog nesmí opomíjet, pokud nechce i nadále recyklovat zjednodušené pravdy, jež humanitní obory načerpaly z přírodovědy v 70. letech minulého století a s nimiž si často vystačí.

Kladem předložené práce je i odlehčený styl, plynulý a živý způsob psaní, minimální zatíženost poznámkovým aparátem a systémem citací. Tato skutečnost je však z jiné perspektivy zároveň nevýhodou, jak osvětlím níže. Bezesporu má práce jasnou strukturu a prospívá jí také to, že teoretická část je doplněna o ilustraci v podobě rozboru krajiny v oblasti Černého Mostu. Nejde sice o případovou studii v pravém smyslu, ale jako názorný příklad užití teoretických poznatků plně postačuje.

Po obsahové stránce hodnotím práci jako výbornou, metoda kompilace je provedena důsledně, citované zdroje jsou aktuální a jejich výběr je dobře odůvodněn.

Přistoupím-li k práci jako čtenář se zájmem o téma, je zvolený citační aparát jistě výhodou, protože text není přerušován ustavičným poznámkováním pod čarou. Hodnotím-li práci jako učitelka, která sama vede bakalářské práce, přimlouvala bych se spíše za to nutit studenty na

bakalářské úrovni studia k tomu, aby si vyzkoušeli úmornější, ale zároveň pro pedagoga přehlednější variantu (včetně např. číslování stran parafrází).

Esejistické, místy až aforistické zpracování je opět vítanou úlevou pro běžného čtenáře, zatímco hodnotitele odborné stránky práce spíše ruší. Vychýlení rovnováhy směrem k přemoudřelému jazyku pseudovědeckých textů by určitě bylo ke škodě věci, přílišná zkratkovitost (např. kladení citací vedle sebe bez hlubšího komentáře, teze ukončené vykřičníky) však oslabuje argumentační sílu práce. Uvítala bych také stručné představení klíčových autorit, jejichž myšlenky jsou v textu opakovaně citovány; informace o tom, že dotyčný je mezinárodně uznávaným makroekologem, je pro výklad relevantní.

Je škoda, že práce neprošla důslednou jazykovou korekturou, protože hrubé chyby se v ní vyskytují opakovaně (nemohly jsme si představit – s. 14, situace přibližovali – s. 19, oblasti ochránili – s. 23, kolik čtvrtí přibilo – s. 36, a další). Jde o zcela zbytečný a snadno odstranitelný nedostatek, který však četbu práce znepříjemňuje.

Na závěr bych autorce ráda předložila tři poznámky/připomínky/otázky.

Na diskontinuitu krajiny je poukazováno z několika hledisek (vztahové, prostorové, časové, fyzických struktur). Na s. 24 je řeč o pojmech, které „organizují naše myšlení a to se odráží v naší realitě“. Bylo by tedy možné hovořit také o diskontinuitě jazykové? Příkladem takového uvažování by byla tzv. biokulturní perspektiva, podle které je jazyková a druhová rozmanitost vzájemně podmíněná a obě posilují odolnost (*resilience*) prostředí.¹ Pokud nedokážeme rostliny, zvířata, horniny, atd. pojmenovat, nevnímáme je, nepočítáme s nimi v našem životě. Vytrácí se tak důležité poznání či spíše vědění o krajině, čímž se zužují i lidské horizonty. Souhlasí autorka s touto tezí, případně proč se rozhodla jazykový rozměr tématu nevízt v potaz?

V kapitole 2.5 autorka hovoří o estetické reflexi a komunikaci s krajinou. V českém prostředí pozornost zasluhuje např. Miloš Šejn,² jehož dílo je příkladem současného, v terminologii autorky „pokorného a symbiotického“ přístupu. Práce končí se svým komentářem k tématu v 70. letech 20. století a o posledních 40 letech není řečeno nic – proč?

Konečně poslední připomínka se týká prezentovaných názorů na ekologickou dimenzi. Na s. 17: „Naše území by bez dlouhodobého vlivu člověka pokrýval převážně opadavý listnatý les.“ Tento názor je patrně převzat z učebnice ekologie 20 a více let staré, nebo z učebnice české. Dnes je revidován pohledem, že už v době, která by během holocénu klimaticky odpovídala vývoji

---

¹ Viz MONTENEGRO, Maywa; GLAVIN, Terry. „In Defense of Difference“, July 2010, http://seedmagazine.com/content/article/in_defense_of_difference/ [cit. 4.9. 2012]

² ŠEJN, Miloš. *Miloš Šejn: býti krajinou = being landscape*. Řevnice: Arbor vitae; Plzeň: Západočeská galerie, 2010.

zapojených smíšených porostů, na našem území byl - zejména v dnešních úrodných nížinách - velký podíl bezlesí v krajině v důsledku pastvy velkých kopytníků. Odpovídá tomu i pylový záznam, který vykazuje vysoký podíl světlomilných druhů v tehdejší vegetaci a je interpretován jako tzv. "parková vegetace". Tento pohled podporuje i to, že řada druhů typická pro dnešní antropogenní bezlesí je původně glaciálních (pelyněk, merlík, chrpa a jiné). V citovaných titulech J. Sádla a V. Ložka jsou tyto poznatky údajně obsaženy a předložená teze se tudíž neshoduje se současným poznáním v oboru. (Nepředstírám, že připomínka je moje vlastní, a její autorství přiznávám Jakobovi Žárskému, polárnímu ekologovi, který do bakalářské práce – především do jejích ekologických pasáží – rovněž nahlédl.)

Práce je velice zdařilým příkladem kulturně ekologického uvažování o krajině, a dokazuje, že kulturologie má v této oblasti co nabídnout. **Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě, tematicky a obsahově ji hodnotím jako výbornou, kvůli výše uvedeným nedostatkům navrhuji známku 2 s možností dosáhnout nejvyššího možného hodnocení na základě výsledku obhajoby.**

Mgr. Zdenka Sokolíčková, Ph.D. M.A.

V Praze, dne 4. září 2012